

03.01.2025

Dnro 1783/03.04.04.04.10/2023

Asia Kunnallisasiaa koskeva valitus

Valittaja Timo Tossavainen

Päätökset, joista valitetaan

Pelkosenniemen kunnanvaltuusto 23.10.2023

§ 109 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 110 Pöytäkirjan tarkastajien valinta

§ 111 Asialistan ja kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

§ 112 Kunnanjohtajan ajankohtaiskatsaus

§ 113 Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalueen yhteistyösopimus julkisten työvoimapalveluiden järjestämiseksi ja työllisyyspalveluiden järjestämissuunnitelma

§ 114 Kunnan lausunto Pelkosenniemen Vuokratalot Oy:n ARA-lainahakemukseen / SGEI-tuen vahvistaminen

§ 115 Talousarvion 2023 tarkastaminen

§ 116 Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet

§ 117 Muut asiat

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Kunnanvaltuuston kokouksessa 23.10.2023 tehdyt päätökset on kumottava. Päätösten täytäntöönpano on kiellettävä. Hallinto-oikeuden on saatettava Pelkosenniemen kunnan hallinnon puutteet valtiovarainministeriön tietoon.

Valtuuston asiat on valmistellut kunnanhallitus, jonka jäsenet Tero Luoma-aho ja Anna-Kaisa Luoma-aho ovat vaalikelvottomia kunnanhallitukseen. He

toimivat johtavassa asemassa omistamassaan Arctic Moose Oy:ssä. Yritys harjoittaa taksiliikennettä Pyhätunturin alueella, ja Luoma-ahoilla on vuokralla pitkäaikaisella vuokrasopimuksella kiinteistö, jossa on aikomus harjoittaa matkailutoimintaa. Luoma-ahot saavat suurta hyötyä siitä, että he voivat vaikuttaa kunnanhallituksessa muun muassa kunnan kaavoitusasioihin sekä kunnan investointeihin Pyhätunturin alueella.

Kaikkia kokoukseen osallistuneita jäseniä ei ole tunnistettu kameralla. Kokoukseen osallistuneeksi väitetty Markku Kankaanranta ei saanut kameraansa toimimaan, eikä siten voida tietää, onko hän ollut läsnä kokouksessa. On katsottava, että Kankaanranta ei ole ollut läsnä kokouksessa eikä kokouksessa ole siten ollut päätösvaltaisuuden edellyttämää jäsenmäärää.

Valtuuston päätöksellä § 114 on ollut tarkoitus kiertää valtuuston 18.8.2023 tekemästä päätöksestä tehdyn valituksen johdosta annettua täytäntöönpanokieltoa. Valituksenalainen päätös eroaa aiemmasta päätöksestä siten, että päätöksen § 114 mukaan kunta saisi kokonaan omistamaltaan yhtiöltä takauksen ja kunta antaisi Aralle omavelkaisen takauksen. Kyse on kunnan talouden kannalta poikkeuksellisen merkittävästä asiasta. Kunta saisi täysin omistamastaan yhtiöstä vakuuden ja antaisi ulkopuoliselle taholle 2,4 miljoonan euron arvoisen vakuuden. Kyseessä on keinotekoinen järjestely, jolla kunnan ulkopuolinen vastuu kasvaa 2 620 eurolla asukasta kohden.

Kunnanhallitus on 9.11.2023 (§ 417) hyväksynyt vastavakuudeksi kelpaamattoman vakuuden, vakuuden arvo on määritelty väärin, eikä kunnanhallituksella ole ollut toimivaltaa hyväksyä vakuutta. Vakuuden antaneen vuokratotaloyhtiön yhtiökokouksessa on kunnan edustajana ollut kunnanjohtaja, ja hän on myös esitellyt asian kunnanhallitukselle. Kyse on esteellisyystilanteesta.

Pelkosenniemen Vuokratotalot Oy on ollut lukuisten tervehdyttämismenettelyjen kohteena, ja sillä on ollut tappiollisia tilikausia. Yhtiö on konkurssikelpoinen. Kunta on ottanut omistamaltaan yhtiöltä vakuuden, mutta kunta ei ole huomioinut takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain merkitystä asiassa.

Asian käsittely ja selvittäminen

Kunnanhallitus on lausunnossaan esittänyt valituksen hylkäämistä. Valittaja tulee velvoittaa korvaamaan kunnan oikeudenkäyntikulut.

Valittaja on antanut vastaselityksen. Hallinto-oikeuden on määrättävä Pelkosenniemen kunta noudattamaan julkisuuslakia ja tietosuojalakeja sekä salaamaan valittajan osoitteen ja puhelinnumeron.

Merkitään

Hallinto-oikeus on välipäätöksellään 14.2.2024 hylännyt täytäntöönpanon kieltämistä koskevan hakemuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus jättää tutkimatta vaatimukset Pelkosenniemen kunnan hallinnon puutteiden saattamisesta valtiovarainministeriön tietoon sekä Pelkosenniemen kunnan määräämisestä noudattamaan julkisuuslakia ja tietosuojalakeja sekä salaamaan valittajan osoitteen ja puhelinnumeron.

Hallinto-oikeus poistaa valtuuston päätökseen 23.10.2023 § 114 liitetyn valitusosoituksen ja jättää tutkimatta valituksen valtuuston 23.10.2023 tekemistä päätöksistä § 109, § 110, § 111, § 112, § 114, § 116 ja § 117.

Hallinto-oikeus jättää tutkimatta kunnanhallituksen päätökseen 9.11.2023 (§ 417) kohdistuvat valitusperusteet ja vaalikelpoisuutta koskevan valitusperusteen.

Muutoin hallinto-oikeus on tutkinut asian ja hylkää valituksen.

Hallinto-oikeus hylkää Pelkosenniemen kunnan esittämän oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Vaatimukset Pelkosenniemen kunnan hallinnon puutteiden saattamisesta valtiovarainministeriön tietoon sekä Pelkosenniemen kunnan määräämisestä noudattamaan julkisuuslakia ja tietosuojalakeja sekä salaamaan valittajan osoitteen ja puhelinnumeron

Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n säännös huomioon ottaen kuulu tehdä valittajan vaatimuksen mukaisia ilmoituksia valtiovarainministeriölle eikä antaa viranomaiselle valittajan vaatimuksen mukaisia määräyksiä. Tähän nähden valittajan vaatimukset on jätettävä näiltä osin tutkimatta.

Valituskelvottomat päätökset

Kuntalain 136 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Valtuuston päätökset § 109, § 110, § 111, § 112, § 116 ja § 117

Edellä mainitut valtuuston 23.10.2023 tekemät päätökset eivät sisällä sellaisia ratkaisuja, joista saa edellä mainittu kuntalain säännös huomioon ottaen tehdä erikseen kunnallisvalituksen. Valitus on jätettävä mainituilta osin tutkimatta. Päätökseen § 109 kohdistuva kokouksen järjestäytymistä koskeva valitusperuste tulee kuitenkin tutkittavaksi, kun arvioidaan valtuuston 23.10.2023 tekemien valituskelvoisten päätösten lainmukaisuutta.

Valtuuston päätös § 114

Valtuusto on 18.8.2023 tekemällään päätöksellä (§ 83) myöntänyt Pelkosenniemen Vuokratalot Oy:lle 2 400 000 euron omavelkaisen takauksen sillä edellytyksellä, että takaukselle asetetaan riittävä vastavakuus kuntalain 129 §:n mukaisesti.

Valtuusto on valituksenalaisella 23.10.2023 tekemällään päätöksellä (§ 114) vahvistanut, että Pelkosenniemen kunta on myöntänyt Pelkosenniemen Vuokratalot Oy:lle 2 400 000 euron omavelkaisen takauksen sillä edellytyksellä, että takaukselle asetetaan riittävä vastavakuus kuntalain 129 §:n mukaisesti ja että omavelkainen takaus täyttää SGEI de minimis -asetuksessa asetetut ehdot ja on näin ollen SGEI-tukea.

Kun otetaan huomioon, että valtuusto on 18.8.2023 tekemällään päätöksellä päättänyt takauksen myöntämisestä Pelkosenniemen Vuokratalot Oy:lle, hallinto-oikeus katsoo, että siltä osin kuin valtuusto on 23.10.2023 tekemällään päätöksellä vahvistanut myöntäneensä kyseisen takauksen, kyse on ollut sellaisesta päätöksestä, josta ei kuntalain 136 § huomioon ottaen saa tehdä kunnallisvalitusta.

Valtuuston päätöksen 23.10.2023 valmistelua koskevan kunnanhallituksen päätöksen 12.10.2023 (§ 366) esittelytekstissä on mainittu, että Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n korkotukilainapäätöksessä tarkoitettun takauksen tulee täyttää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtioneuvoston 20. päivänä joulukuuta 2011 annettussa komission päätöksessä 2012/21/EU asetetut edellytykset. ARA on pyytänyt 7.9.2023 tarkentamaan Pelkosenniemen kunnan takauspäätöstä SGEI-tuen ehtojen täyttymisen osalta.

Siltä osin kuin valtuusto on päätöksellään 23.10.2023 vahvistanut, että myönnetty takaus täyttää SGEI de minimis -asetuksessa asetetut ehdot ja on näin ollen SGEI-tukea, kyse on ollut aikaisemman 18.8.2023 tehdyn takauksen myöntämisestä koskevan päätöksen arvioinnista valtioneuvoston kannalta. Tähän nähden hallinto-oikeus katsoo, että kyse on ollut sellaisesta päätöksestä, josta ei kuntalain 136 § huomioon ottaen saa tehdä kunnallisvalitusta.

Valtuuston päätökseen § 114 ei olisi tullut liittää kunnallisvalituksen valitusosoitusta. Valitus on jätettävä tutkimatta myös valtuuston päätöstä § 114 koskevilta osin.

Kunnanhallituksen päätökseen 9.11.2023 § 417 kohdistuvat valitusperusteet

Asiassa on kysymys valtuuston kokouksessa 23.10.2023 tehtyjen päätösten lainmukaisuudesta, eikä tässä yhteydessä voida tutkia edellä mainittuun kunnanhallituksen päätökseen kohdistuvia valitusperusteita.

Vaalikelpoisuutta koskeva valitusperuste

Valittaja on katsonut, että valtuustossa käsiteltyjen asioiden valmistelu on tapahtunut virheellisessä järjestyksessä, koska kunnanhallituksen jäsenet Tero Luoma-aho ja Anna-Kaisa Luoma-aho eivät ole olleet vaalikelpoisia kunnanhallitukseen.

Kuntalain 73 §:ssä on säädetty vaalikelpoisuudesta kunnanhallitukseen. Vaalikelpoisuuden menettämisestä on säädetty kuntalain 78 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan jos luottamushenkilö menettää vaalikelpoisuutensa, hänet valinnut toimielin toteaa luottamustoimen päättyneeksi.

Hallinto-oikeus toteaa, että kysymys edellä mainittujen henkilöiden vaalikelpoisuudesta on ratkaistu siinä yhteydessä, kun heidät on valittu kunnanhallitukseen, jolloin asia on myös voitu saattaa hallinto-oikeuden ratkaistavaksi. Päätös on sittemmin saanut lainvoiman. Nyt käsiteltävillä päätöksillä ei ole ratkaistu kysymystä henkilöiden vaalikelpoisuudesta eikä myöskään sitä, ovatko he mahdollisesti myöhemmin menettäneet vaalikelpoisuutensa. Näin ollen hallinto-oikeus ei voi ottaa tässä yhteydessä ratkaistavakseen kysymystä mainittujen henkilöiden vaalikelpoisuudesta. Valittajan esittämä vaalikelpoisuutta koskeva valitusperuste on näin ollen jätettävä tutkimatta.

Pääasia*Valtuutetun kokoukseen osallistumisen todentamista koskeva valitusperuste*

Valittaja on katsonut, että valtuutettu Markku Kankaanrannan osallistumista kokoukseen ei ole voitu varmistaa, koska tämä ei ole saanut kameraansa toimimaan.

Kuntalain 99 §:n 1 kohdan mukaan sähköinen kokous voidaan pitää käyttäen sellaista videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, että kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri voivat luotettavasti todentaa kokoukseen osallistuvat.

Pelkosenniemen kunnan hallintosäännön 95 §:n mukaan valtuusto voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää. Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous).

Kunnanhallituksen lausunnossa on todettu, että valtuuston puheenjohtaja ja sihteeri kykenivät tunnistamaan kunnanhallituksen puheenjohtajan Markku Kankaanrannan etäyhteydellä, vaikka kuvayhteyttä häneen ei saatu.

Pelkosenniemen kunnan talous- ja hallintopäällikön 19.10.2023 lähettämässä sähköpostiviestissä on ohjeistettu huomioimaan se, että kameran ja mikrofonin

tulee olla käytettävissä etäyhteydellä järjestettävässä valtuuston kokouksessa 23.10.2023. Viestissä on todettu, että kameraa tarvitaan, jotta voidaan varmistua läsnä olevasta henkilöstä.

Hallinto-oikeus toteaa, että kuntalain 99 §:n 1 kohdassa ei nimenomaisesti edellytetä, että sähköiseen kokoukseen osallistuvan todentaminen tapahtuu kuvayhteyttä hyödyntäen. Tätä ei edellytetä myöskään Pelkosenniemen kunnan hallintosäännössä. Hallinto-oikeus katsoo, että valittajan asiassa antaman selvityksen perusteella ei ole syytä epäillä edellä mainittua kunnanhallituksen lausunnossa esiin tuotua seikkaa siitä, että valtuuston puheenjohtaja ja sihteeri ovat tunnistaneeet Markku Kankaanrannan valtuuston kokouksen 23.10.2023 osallistujaksi. Asiaa ei ole syytä arvioida toisin sen vuoksi, että edellä mainitussa talous- ja hallintopäällikön sähköpostiviestissä on ohjeistettu kameran käyttämiseen. Valituksenalaisia päätöksiä ei tutkituilta osin ole pidettävä virheellisessä järjestyksessä syntyneinä kyseisellä valittajan esittämällä perusteella.

Johtopäätös

Valituksenalaiset päätökset eivät tutkituilta osin ole valittajan esittämällä perusteilla virheellisessä järjestyksessä syntyneitä taikka muuten lainvastaisia, eikä päätösten kumoamiseen valituksen johdosta ole aihetta.

Oikeudenkäyntikulut

Valittajan esittämiä vaatimuksia ei voida pitää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla ilmeisen perusteettomina, minkä vuoksi valittaja ei ole velvollinen korvaamaan Pelkosenniemen kunnan oikeudenkäyntikuluja.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Anna-Kaisa Marski, Riitta Arjas ja Tetu Norman.

Esittelevä jäsen

Tetu Norman

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös valittaja, sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu
270 euroa

Jäljennös maksutta Pelkosenniemen kunnanhallitus, sähköpostitse

Päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:ssä säädettyllä tavalla.

Oikeudenkäyntimaksun peruste

Tuomioistuinmaksulaki
Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Osoite: PL 189 (Torikatu 34-40), 90101 OULU

Puhelin: 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>